

ชุมชนหนองเจ็ยบ้านหนองสาหร่าย

✔ ประวัติความเป็นมา

เดิมชุมชนหนองสาหร่าย ได้ถูกผนวกเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลดอนเจดีย์ และได้ขอแยกออกมาเป็นตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2535 โดยมีผู้นำ 3 ท่าน ที่ได้ร่วมใจกันดำเนินการเสนอขอแยกหมู่บ้านหนองสาหร่ายเป็นตำบล คือ นายชนะ สุขพรหม (ผู้ใหญ่บ้านหนองสาหร่ายในสมัยนั้น) นายจอม ใจชุ่ม และนายชะลอ สมคิด (ปัจจุบันเป็นกำนันตำบลหนองสาหร่าย) โดยเหตุผลของการขอแยก ได้กล่าวถึงตำบลดอนเจดีย์ที่เป็นตำบลใหญ่ ครอบคลุมถึง 13 หมู่บ้านในสมัยนั้น ทำให้การดำเนินการพัฒนา การได้รับงบประมาณจากภาครัฐไม่ทั่วถึง ถนนหนทาง การเดินทางไปมาลำบาก สภาพพื้นที่ต้องอาศัยน้ำฝนตามฤดูกาล หากหมดหน้าฝนจะเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เกษตรกรทำนา ปลูกพืชไม่ได้ผล เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานออกมาหางานในตัวเมือง หากแยกออกมาเป็นตำบลจะสามารถเสนอของบประมาณจากภาครัฐมาดำเนินการสร้างถนน พัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนได้ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการขอแยกหนองสาหร่าย ออกมาเป็นตำบล ซึ่งปัจจุบันตำบลหนองสาหร่ายครอบคลุม 9 หมู่บ้าน ดังนี้

- ❖ หมู่ที่ 1 บ้านสระลุมพุก
- ❖ หมู่ที่ 2 บ้านไกรกยาว
- ❖ หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรีก
- ❖ หมู่ที่ 4 บ้านหนองขุย
- ❖ หมู่ที่ 5 บ้านปลักเขว้า
- ❖ หมู่ที่ 6 บ้านหนองทราย
- ❖ หมู่ที่ 7 บ้านหนองแหน
- ❖ หมู่ที่ 8 บ้านใหม่พัฒนา
- ❖ หมู่ที่ 9 บ้านหนองสาหร่าย

สภาพพื้นที่ตำบลหนองสาหร่าย ปัจจุบันเป็นที่ราบปนทราย มีโครงการชลประทานครอบคลุม 9 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม ทำนา เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย รับจ้าง จักสานและเย็บผ้าโหล ชุมชนยังมองในเรื่องของการรวมกลุ่มการพัฒนาชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชน ดังนี้

- ❖ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
- ❖ กลุ่มสตรี
- ❖ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)
- ❖ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ❖ กลุ่มสถาบันการเงิน
- ❖ กลุ่มเยาวชน
- ❖ กลุ่มกองทุนฌาปนกิจ
- ❖ กลุ่มออมทรัพย์
- ❖ กลุ่มแม่บ้าน
- ❖ กลุ่มปลูกข้าว/เลี้ยงสัตว์/ปลูกอ้อย
- ❖ กลุ่มสหกรณ์
- ❖ กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ
- ❖ กลุ่มกองทุนสวัสดิการ

๖ ความเป็นมาของโครงการ

ด้วยรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ในหลักการบริหารประเทศนั้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกันอย่างทั่วถึง ประชาชนตำบลหนองสาหร่ายได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติ เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีนโยบายให้หน่วยงานราชการ ดำเนินการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

คณะกรรมการหมู่บ้านตำบลหนองสาหร่าย ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพนมทวน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพนมทวน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อำเภอพนมทวน และประชาชน ได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ โดยให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้จัดทำโครงการอบรมประชาชน (หลักสูตรระยะสั้น) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง รวมทั้งกรอบแนวคิด และแนวทางการปฏิบัติตนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

👉 การคัดเลือกชุมชน

การคัดเลือกชุมชนให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชน เพื่อเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้ประชาชนเห็นคุณค่าในตนเอง และร่วมมือกันพัฒนาชุมชนให้พัฒนาอย่างยั่งยืน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอพนมทวน มีวิธีคัดเลือกชุมชน ดังนี้

- ❖ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกชุมชน
- ❖ สสำรวจ/ ศึกษาข้อมูล/สภาพปัญหาและความต้องการ ของชุมชน
- ❖ วิเคราะห์ สภาพปัญหา และความต้องการ พื้นฐานของชุมชน
- ❖ ร่วมประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- ❖ พิจารณา/คัดเลือก ชุมชนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการ

บริหารจัดการชุมชนที่ดี

- ❖ วางแผนการพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชน

เมื่อคัดเลือกชุมชนได้แล้ว คือ ชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ซึ่งมีความพร้อมทางด้านผู้นำท้องถิ่น และประชาชนให้ความสนใจและความร่วมมือที่ดี

👉 การเตรียมชุมชน

การเตรียมความพร้อมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ซึ่งส่งผลให้ครูอาสาสมัครทราบข้อมูลชุมชนที่แท้จริงและสามารถแก้ปัญหา/อุปสรรค ได้ถูกต้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน ของตำบลหนองสาหร่าย มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

- ❖ การสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน โดยการจัดประชุมชี้แจง
- ❖ จัดตั้งคณะทำงาน

- ✦ วางแผน/โครงการในการเตรียมความพร้อมของชุมชน
- ✦ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่

✦ วิธีการดำเนินงานในชุมชน

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพนมทวน ได้จัดกิจกรรม และวิธีการดำเนินงานในชุมชนของตำบลหนองสาหร่าย ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- ✦ สำรวจความต้องการ และสภาพปัญหาของชุมชน เพื่อจัดทำข้อมูล
- ✦ จัดทำเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสพูดคุยกัน เพื่อสรุปสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข
- ✦ ประสานงานกับแหล่งเรียนรู้และเครือข่าย เพื่อจัดทำหลักสูตรการอบรม
- ✦ จัดอบรม โครงการอบรมประชาชน (หลักสูตรระยะสั้น) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2550 ณ วัดหนองขุขุม หมู่ที่ 4 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้ จัดเป็นฐานการเรียนรู้ทั้งหมด 4 ฐาน มีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้
 - ฐานที่ 1 เรื่องการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
 - ฐานที่ 2 เรื่องการประหยัด
 - ฐานที่ 3 เรื่องการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ฐานที่ 4 เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และความเอื้ออารีต่อกัน

✦ ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมโดยภาพรวมที่ประสบผลสำเร็จ ปรากฏผลดังนี้

- ✦ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ มีแนวทางในการลดรายจ่ายโดยใช้หลักง่ายๆ คือ การทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้เกิดวินัยในการใช้จ่าย

และมีเงินเหลือออม อันเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเพิ่มรายได้มีหลายวิธี โดยต้องคำนึงถึงความจริงในโลกว่า ไม่มีอะไรได้มาฟรีๆ ทุกอย่างต้องลงทุนลงแรงทั้งนั้น เช่น การลงทุนทำมาค้าขาย หาอาชีพ เสริมเพิ่มรายได้ โดยอาจต้องลงทุนทั้งแรง ประกอบกับการศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติม

รวมทั้งการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เช่น การทำพวงหรีด และดอกไม้จันทน์ การประดิษฐ์ของชำร่วย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มรายได้ สูเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

✦ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ รู้จักใช้รู้จักออมทรัพย์ สิ้นเวลาทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นได้แก่

- รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เหมาะกับสถานการณ์
- ใช้จ่ายทรัพย์เท่าที่จำเป็น สมควรแก่อัตภาพ
- รู้จักใช้ประโยชน์จากของเก่า
- รู้จักการทำของใช้ด้วยตนเอง
- ใช้และถนอมของใช้ และทรัพย์สิ้นให้คงคุณค่า เป็นประโยชน์

✦ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ สามารถรวมพลังกลุ่มอาชีพเพื่อทำการผลิตสินค้าสำหรับอุปโภคบริโภคในแต่ละชุมชนได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด กลุ่มผลิตน้ำดื่มตราสารห้วยทอง กลุ่มทำ

พริกแกง กลุ่มทำน้ำยาอเนกประสงค์ กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
ข้าวสาร กลุ่มดินเกษตรสำหรับขายทอง กลุ่มทำทองม้วน และแปรรูปอาหาร
เป็นต้น

✦ ประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการให้ความสำคัญของป่า
รักป่า และรักที่อยู่อาศัยของตนเอง ดังจะเห็นได้จาก การจัดกิจกรรมปลูกป่า
ทดแทน การรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร ให้เขียวชุ่มชื้นขึ้นตลอดปี รวมทั้งการ
พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกในชุมชน

👉 **ปัจจัยที่ส่งผลในการดำเนินงานประสบความสำเร็จ**

ประสบความสำเร็จ เพราะ ผู้นำ และประชาชนในชุมชน มีความพร้อม
มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล บุคลากรการศึกษานอกโรงเรียน ในพื้นที่และมีส่วน
ราชการต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น ที่ปรึกษาให้กับชุมชน และสร้างความรู้
ความเข้าใจให้กับชุมชน ประชาชน ในชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด วางแผน
และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับความต้องการ
ของตนเองได้อย่างแท้จริง

👉 **ความภาคภูมิใจในความสำเร็จ (Best Practice)**

ประชาชนตำบลหนองสาหร่ายในชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแล
ชุมชนที่สงบสุข น่าอยู่ เป็นชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีจิตสำนึกเป็น
สาธารณะ มีความเอื้ออาทร ผู้นำมีคุณธรรม ประชาชนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลของ
ตนเอง มีกระบวนการเรียนรู้ เพื่อถอดองค์ความรู้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
นำมาสู่การพัฒนา การบริหารจัดการชุมชน ซึ่งนำพาชุมชนให้เกิดกลุ่มอาชีพ
ต่างๆ ประจำหมู่บ้าน ที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ดังนี้

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	กลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์
1	หมู่ที่ 1 บ้านสระลุ่มพุก	การทำปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด
2	หมู่ที่ 2 บ้านโกรกยาว	การทำน้ำดื่มตราสหายทอง
3	หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรึก	การทำน้ำพริกแกง
4	หมู่ที่ 4 บ้านหนองขุย	สถาบันการเงินชุมชน
5	หมู่ที่ 5 บ้านปลักเขว้า	การทำน้ำยาอเนกประสงค์
6	หมู่ที่ 6 บ้านหนองทราย	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ข้าวสาร
7	หมู่ที่ 7 บ้านหนองแหน	ดินเกษตรตราสหายทอง
8	หมู่ที่ 8 บ้านใหม่พัฒนา	การทำทองม้วน การแปรรูปอาหาร
9	หมู่ที่ 9 บ้านหนองสาหร่าย	การทำทองม้วน การแปรรูปอาหาร

กลุ่มที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน จะมีคณะกรรมการบริหารจัดการประจำกลุ่มที่สามารถนำวิถีเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน

👉 **ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน**

งบประมาณได้รับการจัดสรรน้อย เช่น ในรูปของการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดซื้อ/จัดจ้าง ตัดขั้นตอน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมากเกินไป ขาดงบประมาณ ส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ในการส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพที่เป็นรูปธรรม

กลุ่มสมุทรคีรี

8

ชุมชนบ้านหนองกลางตง : ปลอดภัยสู่วิถีพอเพียง

"กตณ. เจ็๋นเรี๊นนรี สู้รุมชนจนพอเพี๊ย"

ชุมชนบ้านหนองกลางดง : ปลอดภัยไร้วัชพืชพอเจี๋ย

👉 ประวัติและที่มาของการชุมชน

บ้านหนองกลางดง ตั้งชื่อตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์หมู่บ้าน คือ มีหนองน้ำธรรมชาติใหญ่อยู่กลางหมู่บ้าน มีผู้คน กองเกวียน ที่สัญจรไปมาใช้เป็นที่พักพิง หุงหาอาหารอยู่เป็นประจำในอดีต ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 - 2510 และปัจจุบันแหล่งน้ำแห่งนี้ ได้จัดสร้างถึงน้ำประปาหมู่บ้านให้ชาวบ้านหนองกลางดงใช้เรื่อยมา ชาวบ้านจึงขนานนามว่า “หนองกลางดง” จนถึงปัจจุบัน

บ้านหนองกลางดง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการกิ่งอำเภอสามร้อยยอด ห่างจากที่ว่าการกิ่งอำเภอ ประมาณ 6 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 3,750 ไร่ (ประมาณ 6 ตารางกิโลเมตร) เป็นพื้นที่เกษตร ประมาณ 2,175 ไร่

บ้านหนองกลางดง มีประชากรรวม 225 ครัวเรือน เป็นชาย 504 คน หญิง 507 คน รวม 1,011 คน แบ่งการปกครอง ออกเป็น 4 คຸ້ມ ดังนี้

คຸ້ມสมานมิตร	มีจำนวน 96 ครัวเรือน
คຸ້ມหนองกลางดง	มีจำนวน 66 ครัวเรือน
คຸ້ມเนินพยอม	มีจำนวน 44 ครัวเรือน
คຸ້ມห้วยลึก	มีจำนวน 19 ครัวเรือน

